

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

1 Vnde distinctio peccatorum sumenda sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

omisso leui mendacio, peccaret sane morali peccato homicidij: at non credo aliam malitiam habere. Quod peccet mortaliter, constat ex prima conclusione, & expresse omnes Doctores admittunt; quod vero non habeat aliam malitiam, inde probet: nam si aliquam haberet, maxime aduersus preceptum, quo cauetur ex duobus illis malis minus esse eligendum, sed in presenti nullum est tale preceptum: siquidem qualibet suppositione facta utrumque vitari impetratur. Ergo, Deinde vitare homicidium, potius quam lege mendacium ipsamet iustitia virtus obligat: quælibet enim virtus quo grauior est, & excellentior, eo strictius obligat ad sui obiecti obseruationem, Ergo non est necessaria alia obligatio distincta. Ergo qui vitare committit homicidium, potius quam leue mendacium aduersus iustitiam peccat.

Sed quid dicendum, cum inter duo peccata mortalia eligatur vitare utrumque qualibet suppositione facta. At peccat solum aduersus illam virtutem, cui opponitur peccatum, si de facto committeretur: vnde pro qualitate virtutis est maior, vel minor obligatio; semper enim fides, v.g. fidelitate excellentior est. At cum te determinas vnum de duobus violare, & resolis violare fidem, solum aduersus fidem peccas, quia fides est, quæ te distabat magis esse ipsam seruandam, quam fidelitatem. Neque enim necessaria est alia virtus, quæ hoc dicitur.

Argumenta pro sententia Sanchez ex dictis manent soluta; qualibet enim determinatione facta semper est malum eligere peccatum leuius; non tamen est malum consulere eligendum, quia non consulitur eligendum minus malum absolute, sed diminutionem maioris, cum in potestate consulentis non sit virtutem vitare, sicuti est in potestate electoris.

Ad secundum concedo te teneri auctori vinculo peccatum grauius vitare, quam leuius, non tamen inde inferri, si eligas leuius, non peccatum: peccabis, inquam, sed leuius.

Ad tertium concedo illum actum negandi fidem esse grauissimum, & aduersus fidem, quia sufficit sub conditione non aufere malitiam velle fidem negare.

Ad quartum quando duo precepta incompatibilia concurrunt, si recte expendatur, non datur preceptum eligendi, quod grauius est, quia ibi tunc non sunt duo precepta, sed vnum tantum; aliud enim cessat, quia potest aliqua circumstantia, qua posita cessat obligatio. Verbi gratia, adest preceptum audiendi Missam, & simul necessitas succurrendi infirmo, cessat omnino preceptum audiendi Missam, quia ponitur aliqua circumstantia, qua cum non obligat: at in presenti casu supponimus utrumque preceptum de facto obligare, neque vnius obseruationem alterum excludere. Ergo utrum est secundum. Ergo si vnum ex illis violas, peccabis.

DISPUTATIO III.

De Peccatis, qua est de eorum distinctione, gravitate, & paenis eius annexis.

PUNCTUM I.

Vnde distinctio peccatorum sumenda sit.

1. Proponitur questio.
2. Multiplicitas ex parte precipientis non multiplicat peccatum.
3. Obiectiones aliquot proponuntur, & diluuntur.
4. Quoties est distinctio formalis, non materialis rei precepta, est peccatum distinctum.
5. Proponuntur obiectiones, aduersus dictam doctrinam, & illis fit satis.

PRINCIPIUM constitutum cuiuscumque rei est principium distinctum illius, ex Philo-
pho: cum autem constitutum peccati, vt est
precedenti disputatione constat, sit dissonantia
cum natura rationali, quotiescumque hæc dissonantia numero, vel specie diuersa est, diuersum est peccatum numero, vel specie; ita Azor. tom. 1. *cap. 1. moralium*, lib. 4. *cap. 1. quest. 5. 6. & 7.* Valentia 1. 2. *disp. 6. quest. 2. punct. 1.* Valquez *disp. 98. cap. 2. & 1.* Salas 1. 2. *tract. 13. disp. 3. sect. 2. num. 16.*

Difficultas autem est, an quoties multiplicentur precepta, multiplicentur dissonantie, & consequenter peccata?

Et dicendum est preceptum multiplicari posse, vel ex parte precipientis, vel ex parte rei preceptæ: ex parte precipientis multiplicatur, quando ab eadem persona pluries preceptum reperitur: à diuersis, quando eadem res à diuersis prelati

precipitur, vel à Deo, & creaturis. Ex parte rei preceptæ multiplicatur preceptum, quando multiplicatur res, quæ precipiuntur.

2. Dico ergo primò, sola multiplicitas ex parte precipientis non multiplicat grauius dissonantiam rationis, ita vt sit necessario confitenda. Probo, quia hæc multiplicitas non facit esse preceptum multiplex, formaliter, sed solum facit precipientes esse multiplices. Ergo non potest hæc multiplicitas diuersam obligationem constituere; ac proinde neque diuersum peccatum necessario in confessione manifestandum; ita tenet Azor. *quest. 5. Valquez cap. 2. Salas n. 9. Bonacina alios referens disp. 2. de peccat. q. 4. punct. 3. n. 10. & seq. coroll.*

Ex hac conclusione infero omittentem ieiunium in vigilia alicuius Sancti concitentem in Quadagesima, & sacrum die S. Petri occurrentem in Dominica non peccare duplici peccato necessario manifestando, sed satisfacit precepto confessionis, si dicit semel violasse ieiunium, vno die festinato sacrum omisit: sicuti satisfaceret clericus, qui diceret se omisit recitare vno die, etiam si ratione ordinis sacri, & virtus vel plurius beneficiorum obligatus fuerit. Ratio omnium est, quia omnia illa precepta eandem rem precipiunt: ita Valquez *disp. 98. cap. 3. Salas tract. 13. disputat. 3. sect. 2. num. 17.* Azor. *lib. 4. cap. 2. quest. 6.* Sanchez alios referens *lib. 9. de matrim. disp. 15. num. 5. & 6. lib. 1. in Decalog. cap. 14. num. 9.* Henriquez *lib. 5. sum. cap. 5. §. 6.*

3. Sed obieci. Preceptum est actus intellectus, & voluntatis precipientis, sed non potest esse idem actus intellectus, & voluntatis quando precipientes sunt diuersi, v. gr. homo, & creatura, Pontifex, Episcopus. Ergo neque potest esse idem preceptum. Ergo est multiplex. Ergo violator illorum violat multiplicia precepta. Ergo multiplex peccatum committit, ac proinde tenetur confiteri.

Secundò quando tibi ab vno superiore precipitur audire Missam, & alius independenter ab illo id ipsum tibi precipit, quodlibet mandatum ex his te integrè obligat: siquidem quolibet deficiente maneret obligatus. Ergo omittens Missam, utrumque preceptum violas; non enim est maior ratio de vno, quam de alio. Ergo dupliciter peccas.

Tertiò negari non potest omittentem sacrum à Deo, & ab Ecclesia preceptum inobedientem esse Deo, & Ecclesie. Ergo grauius peccat, quam si solum Ecclesie, vel Deo inobediens foret. Ergo saltem ratione huius grauitatis tenetur manifestare in confessione à quibus fuit sibi preceptum impositum.

Facilis est horum solutio.

Ad primum dico esse quidem diuersum preceptum Pontificis, & Episcopi, non formaliter, sed materialiter, quia vnus alteri non superaddit obligationem nouam, sed eandem vrget.

Ad secundum concedo quodlibet mandatum ex his te integrè obligare: at quia ad idem formaliter obligat, non peccas duplici peccato, sed vno, sicuti si ab Episcopo, & Pontifice lata esset excommunicatio ob furtum in Ecclesia commissum; si committeres furtum, non duplicem excommunicationem, si vnam contraheres.

Ad tertium concedo omittentem sacrum à Deo, & ab Ecclesia preceptum, esse inobedientem Deo, & Ecclesie, non formaliter inobedientia, sed generali, quatenus omnia peccata dici possunt esse contra obedientiam, vel charitatem, aut gratitudinem: at quia plurius es inobediens, concedo te aliquo modo grauius peccare, sed non est grauitas tantæ considerationis, vt necessario manifestanda in confessione sit, quamuis concederemus circumstantias notabiliter aggrauantes esse in confessione manifestandas.

4. Dico secundò. Nulla est alia distinctio peccatorum, nisi secundum distinctionem preceptorum. Vnde si ex parte rei preceptæ sit solum diuersitas numerica, peccatum solum numero multiplicatur, si diuersitas specifica, peccatum diuersum erit in specie. Conclusio est manifesta: nam cum peccatum sit transgressio legis, & lex sit diuersa, quoties res precepta diuersa est, efficitur sane omittentem quolibet rem preceptam distinctum peccatum efficere. Hoc autem intelligi debet de distinctione rei preceptæ formaliter, non materialiter, non enim ex diuersitate materiali obiectorum, videtur diuersificari peccata; qui enim prodigus esset expendendo aurum, non committeret diuersum peccatum specie, si expendere argentum. Idem in plurium sententia contingit in inemperantia ex diuersitate ciborum, non enim attendi debet materiale obiectum, sed formale precepti, diuersitas enim materialis conducit ad diuersitatem numericam actus, non ad speciem: ita communis sententia Azor. *tom. 1. lib. 4. cap. 2. q. 5.* Valquez *disp. 98. cap. 2.* Valentia 1. 2. *disp. 4. q. 2. p. 1.* Salas *tract. 13. disp. 2. sect. 2. n. 9. & 14.*

5. Sed obieci primò. Vnico precepto plura diuersa mandari possunt. precepto enim iurandi prohibetur iuramentum falsum, iniustum, otiosum; & precepto non fornicandi, prohibetur fornicatio, adulterium, pollutio, bestialitas, & tamen hæc omnia differunt specie. Ergo diuersitas peccatorum non requirit diuersitatem in preceptis, sed solum diuersitatem in re precepta.

Secundò

Secundo obijcio. Eadem res duplici via prohiberi, vel precepti potest titulo inquam, religionis, & iustitiae vt contingit in precepto prohibente furtum rei sacrae, titulo pietatis, & temperantiae, vt in fornicatione cum consanguinea, titulo, castitatis & iustitiae, vt in fornicatione cum vxorata, sed tunc committens furtum rei sacrae, vel fornicationem cum consanguinea, duplex peccatum committit necessario in confessione manifestandum. Ergo multiplicitas peccati non requirit multipliciter.

Tertio contingit multiplicari rem preceptam formaliter non multiplicari peccatum numero, vt contingit, si fornicam inlequaris, alloquaris, deosculeris pluries, & rem cum illa habes, quodlibet ex antecedentibus est peccatum distinctum, & tamen non est necessario in confessione manifestandum: vt tenet communis sententia. Ergo non ad multipliciter rei precepta peccata multiplicatur.

Ad primam obiectionem concedo vnico precepto materialiter, seu vnica propositione plura diuersa prohiberi, sed hoc non tollit, quin aequaliter, & formaliter plura precepta dicantur: alia omnia, quae Deus prohibet dicentur vnico precepto prohiberi, si quidem vnico indissolubili actu prohibet; sufficit enim, vt dicatur esse plura precepta, si res preceptae ita distinctae sunt vt quilibet eorum possit suo precepto prohiberi.

Ad secundam, ibi esse duplicem rem preceptam, vel vniam rem sub aliqua diuersa circumstantia; ratione enim iustitiae, prohibetur furtum cuiuslibet rei, siue sacrae, siue profanae, ratione enim religionis prohibetur specialiter furtum rei sacrae, quod certe distinctum est: nam respectu iustitiae rem factam esse, vel non esse est per accidens; solum enim respicit, ne alterum, contra voluntatem domini accipiat: ac respectu religionis est quidem per se esse factam, quia religio non prohibet furtum rei sacrae quatenus factum est, sed quatenus illo casuatur irreuerentia, & indecentia rei sacrae, & Deo dicatur. Idem est in precepto non fornicandi cum consanguinea, castitas enim prohibet quamlibet fornicationem cum aliena. Quod vero sit consanguinea, vel non, non pertinet ad castitatem: ac pietas & reuerentia consanguineis debita expostulat, ne illis turpiter immisceatur; ac proinde, quod est per accidens respectu castitatis est per se respectu pietatis. Similiterque dicendum est de, fornicatione cum vxorata, quae est aduersus castitatem prohibentem accessum ad non tuam quatenusque sit, & simul est aduersus iustitiam prohibentem euilibet iniuriam. Quare dicere possumus in omnibus his duplicem esse rem formaliter preceptam; ea enim, quae sunt per accidens prohibita respectu vnus virtutis, sunt per se prohibita respectu alterius.

Ad tertiam respondeo, ex his quae latius dicemus in tractat. de poenitentia disputat. de his quae necessario sunt consentiend. Haeor, inquam, quodlibet ex illis peccatum esse, & peccatum physice distinctum: ac quia moraliter, & secundum communem estimationem non distinguuntur; sed ad idem sunt: ideo declarata copula, omnia illa quae communiter contingunt, censentur declarata, & de oculis, & tactibus copulam praecedentibus ferre omnes affirmant, non esse necessario fatenda, vt videre est apud Nauarum cap. 6. numer. 18. §. inferius. Valquez 1. 2. tom. 9. disputat. 75. cap. 2. §. 2. fine. Et de poenitentia, quest. 9. artic. 1. dub. 5. numer. 33. Azor. tom. 1. instit. moralium, libr. 4. cap. 4. quest. 6. Suarez, tom. 4. in 3. part. disputat. 22. section. 5. numer. 26. At de oculis, tactibus & collocactione subsequente copulam, cito Valquez, & Suarez supra, existimant necessario esse fatenda, quia sunt initium alterius copulae: ac si absque amno illius fiat, existimo satis probabile non esse necessario fatenda, quia videntur esse complementum copulae praeteritae, & non initium alterius: & sic declarata copula, omnia, quae regulariter euenire solent, intelliguntur declarata, & licet aliquando id non contingat, est per accidens: ita Nauar. in cap. considerat. de poenitentia distinct. 5. numer. 46. Et in summ. cap. 6. numer. 17. generaliter dicit actus, qui praecedunt, vel subsequuntur communiter ad actum principalem peccati, non esse necessario in confessione manifestandos, vt si quis alterum occidit, & statim gaudeat; & iterum, vel de illo colloquatur, alii que ostendat sibi placere, quia haec communiter contingunt. Henriquez lib. 5. summ. cap. 5. §. 5. vbi comment. dicit esse communem. Et cap. 8. numer. 13. Azor. tom. 1. instit. moralium, libr. 4. cap. 4. quest. 6. fine. Salas tractat. 13. distinct. 5. section. 8. numer. 82. circa finem. Quod vero Ioan. Sanchez disputat. de selectar. numer. 3. addit supra dicta esse verba, etiam si magna intercelleret interruptio temporis inter copulam, & consequentis ad illam; dummodo ad alia negotia qui commisit fornicationem, non se diuertat, sed in eodem statu, & situ permanceat, detraens feminam, ad deosculandum illam & colloquendum, vel si forte femina discessit, ex vtriusque conuentione expectet reditum ad iterum deosculandum illum nullo modo mihi probatur, neque, Nauar. quem pro se adducit in cap. considerat. id dicit sed solum dicit in su. iuxta edit. Legum. in 1. 197. cap. 9. numer. 17. versic. inferius septimo, Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

semel tantum peccare quoad necessitatem consistendi, qui post vniam fornicationem cum amica habitam, sapius osculatur, non ad iterandam fornicationem, sed ad maiorem delectationem, quia omnia illa oscula videntur consequentia fornicationis, & rei iam habitae, & in cap. considerat. num. 48. fine, requirit praebula, & consequentia ad copulam, & ea, in quae quis vno impetu fertur quae omnia intelligi debent de immediate consequentibus copulam, quaeque potius sunt copulae complementum, quam alterius initium, ut tactus, & oscula longo tempore post copulam subsequencia, nescio qua ratione possint dici esse complementum illius, & non via alterius.

Vnum tamen est omnino dubitatum apud omnes, coitum vnum non esse viam ad alium, ac proinde etiam si mox post alium sequatur, necessario est peccatum distinctum in confessione manifestandum.

PUNCTVM II.

Vnde distinctio numerica peccatorum non solum in esse physico, sed morali, & in ordine ad confessionem desumenda sit.

- 1 Proponitur ratio dubitandi.
2 Resoluitur.
3 Respondetur rationi dubitandi.

Non leuis est difficultas, quando peccata quoad numerum mortaliter censentur multiplicata vt tenentur in confessione ea manifestate, & declarate. Ratio dubitandi est, quia peccatum praecipue consistit in voluntate quam in opere externo. Ergo multiplicata voluntate etiam si opus externum non multiplicetur, multiplicari debet peccatum. Ergo cum quis pergit hominem occidere, & ex hac voluntate parat equum, assumit arma, quaerit inimicum, multiplicat peccata, nec in confessione satisfacit, si dicat hominem occidisse, nisi huiusmodi voluntates declarauerit, necessarium enim est eas multiplicare, praecipue si aliquo tempore in ea durauerit confirmo. Demum te post aliquos dies ponere voluntatis habita, & omnino ab illa cessare: satisfactis ne si dicas te voluisse hominem occidere, quin dicas, quoties voluisti, vel quo tempore persecutus in tali voluntate. Nemo credo audebit id affirmate, cum quilibet ex illis voluntatibus peccatum distinctum sit. Ergo etiam cum sequitur officio, sunt haec voluntates manifestandae, siquidem eorum malitia non obinde immutatur. Adde declarata occasione non sufficienter haec voluntates declarantur: non enim ad quamlibet occasionem necessarium est tanto tempore in deputata voluntate perseuerare: alia qui toto anno in ea perseuerat, & in fine illius eam executioni mandaret, satisfaceret dicendo se hominem occidisse, quin declarauerit in tali voluntate in toto anno perseuerasse.

Fateor pressum me esse hac difficultate. Nam vt recte dixit Nauar. in cap. considerat. in princip. distinct. 5. numer. 13. versic. pone item. si quis velit occidere hominem substantia quadam voluntate, sed deliberata, moraliter peccat, si continuauit paululum illam certum est ex praxi communi nondum teneri ad illam extensionem consistendam, neque si continuauit vniam horam neque duas, neque tres, si tamen octo dies vel mensem, vel annum continuaret, tenebitur sanè: quis Ego determinabit temporis illam quantitatem, post quam tenetur & intra quam tenetur;

Pro resolutione supponendum est aliqua esse peccata quae interius consummantur vt odium, superbia, inuidia, haereticis, delectatio morosa: alia, quae exterius perficiuntur, vt iuramentum falsum, idololatria, homicidium, fornicatio, furtum, &c. Si de peccatis, quae interius consummantur, sermo sit communiter, Doctores tradunt multiplicata voluntate, multiplicari peccatum, quia cum illae voluntates inter se non volunt, neque vniantur in aliquo effectu, qui causa sit talis peccati, non est vnde vniam peccatum dici possint. Ergo sunt plura peccata ita docet Azor. tom. 1. lib. 4. cap. 4. quest. 4. coasentit Salas 1. 2. tract. 13. distinct. 5. section. 8. numer. 89. Valquez disput. 75. cap. 1. numer. 1. Nauar. summ. cap. 6. numer. 16. Si vero de peccatis, quae exterius consummantur, loquamur, dicendum est, voluisti occidere hominem, & in te reuertens decreuisti a praua illa voluntate cessare, si postea iterum velis occidere peccata & necessario est manifestanda talis multiplicitas; quia postrema voluntas cum priori non continuatur, etiam in aliquo opere extremo, cum fuerit per contrariam voluntatem retractata: ita Nauar. cap. considerat. in princip. distinct. 5. numer. 48. circa finem. Emanuel verbo confessio cap. 5. numer. 6. Salas alios referens, 1. 2. quest. 7. tract. 13. distinct. 5. §. 8. numer. 84. Et tract. 7. di. 6. sect. 6. numer. 35. conclus. 1. Quod si non mutasti voluntatem occidendi,

DE CASTRO PALATINO

